

JUDICIS DE FET I JUDICIS DE VALOR

L'ètica és l'estudi de l'acció en relació als problemes morals. A diferència d'altres disciplines que s'encarreguen també d'estudiar la *moral* (entenem per moral el conjunt de creències sobre allò just i allò injust, allò bo i allò dolent), com per exemple, la *filosofia* (el per què de la llibertat), l'*antropologia* (els costums, les cultures), la *sociologia* (les accions socials i polítiques), la *psicologia* (l'elecció, la presa de decisió), l'ètica, en canvi, emet judicis de valor.

L'ètica emet judicis, pensaments, raonaments i argumentacions ètiques. Jutja i intenta descobrir quina conducta és millor, preferible o més justa d'acord a uns criteris de, per exemple, la recerca de la felicitat o de la dignitat. Tanmateix, s'hauria de veure si existeixen o no accions que siguin justes per sí mateixes, o bé si totes les accions ho són en funció de la cultura i el moment històric en què es viu.

Allò que distingeix l'ètica d'altres disciplines, és que l'ètica no emet judicis sobre *allò que és*, les coses com són, sobre les coses físiques que considerem que són així o que així són (*judicis de fet* o sobre *fets*), sinó sobre *allò que creiem que hauria de ser*, o com haurien de ser les accions (preferiríem, voldríem, com a possibilitat desitjada) (*judicis de valor*).

QÜESTIONS

Recorda:

- **Els fets** solen ser físics i mesurables, es poden descriure com a coses, els considerem objectius i comunitaris o intersubjectius, iguals per a tothom i no opinables. Els considerem *objectius*.
- **Els valors** són afirmacions sobre alguna *acció* (no coses) a la que cada u hi dona un valor major o menor i és diferent, és opinable, segons creences, gustos, voluntat, aspiracions i desitjos. Els considerem *subjectius*.

Pensa:

- Tant allò *objectiu* com allò *subjectiu* som nosaltres els humans que **ho considerem** com a tal. Hi hauria alguna cosa que fós objectiva o subjectiva *per sí mateixa*?

1) Distingir entre les següents afirmacions, quines són de *fet* (sobre fets), i quines són de *valor* (de valoracions).

- a) El meu germà té els ulls blaus.
- b) Aquest home és blanc.
- c) El gos burda.
- d) No és bo menjar massa.
- e) No està bé que surtis de nit.
- f) la droga és perjudicial per a la salut.
- g) Aquest home és bo.
- h) El meu amic m'ha dit que sóc mala persona.
- i) Conduir sota els efectes de l'alcohol és perillós.
- j) He tret un excel·lent a Ètica.

2) Enumera deu accions que pugui arribar a realitzar un individu durant el dia, que creguis que són susceptibles de valoració moral, i deu més que no es puguin valorar moralment.

3) Existeixen diverses formes de censura d'emissió d'una pel·lícula: pel·lícula X, S, apta per amajors de 14, de 16, de 18, antigament els rombre, etc. El criteri que segueix la censura, està basat en qüestions de fet o de valor? És *realment* dolent veure una pel·lícula *no apta*, o de què depèn?

4) L'educació és sempre manipulació, ja que per a impedir que un nen es cremi, s'hauria d'evitar que jugui amb foc, o també impedir que creuï el carrer quan no ho ha de fer, és impedir

la seva mort. La censura actúa en favor d'una ideologia, i no totes les ideologies o maneres de pensar són *bones* o *dolentes*. És la censura *bona*? És necessària? És possible no censurar? Jutjar és censurar? Argumenta i raona les respostes.

5) Creus que la conducta humana en ellò que es refereix als animals o als vegetals o a les coses, és susceptible de valoració moral? Tenen els animals *drets*? O els hi posem nosaltres? Justifica la resposta i posa exemples.

6) Respon si hi ha diferència i per què entre les següents accions. Comentar els casos conflictius i per què ho són.

- a) Maltractar un gos.
- b) Matar un mosquit per evitar la seva picadura.
- c) No regar una planta per peresa.
- d) Tallar una flor.
- e) Destrossar una porta a patades perquè estem enfadats.
- f) Matar un conill durant una jornada de cacera.

7) Creus que els versos de Campoamor "todo es según el color del cristal con que se mira", es refereixen únicament als *judicis de valor* o també es refereixen als *judicis de fet*? Per què? Posa un exemple.

8) Creus que els judicis de valor, les valoracions ètiques que fem sobre les accions que protagonitzem tenen algun origen, base o fonament comú o comunitari (la raó, la cultura, la societat, la tradició, la religió, les lleis, etc.)? Raona i justifica la resposta.

9) ¿Crees que los juicios de valor, las valoraciones éticas que llevamos a cabo tienen algún origen, base o fundamento común o comunitario (la razón, la cultura, la sociedad, la tradición, la religión, las leyes, etc.)? razona y justifica la respuesta.

10) Creus que amb el temps alguna de les següents afirmacions pot arribar a ser demostrada científicament, i passar de ser un judici de valor a ser un **fet** reconeixible per tothom com a real?

- a) L'avortament és/no és un assassinat
- b) El món va ser/no va ser creat per Déu
- c) Hi ha/no hi ha algun tipus d'existència més enllà de la mort.
- d) La nostra ànima es reencarna/ no es reencarna en altres cossos.
- e) Els fantasmes si/no existeixen.
- f) La veritat existeix/no existeix.
- g) El món existeix/no existeix.
- h) El Bé, la Justícia i la Bellesa són/no són reals per a tothom.

11) Les següents afirmacions, són de fet, o de valor?

- a) Assassinar és injust.
- b) Robar no és bo.
- c) S'han de complir les promeses.
- d) No s'ha de mentir.

Activitat de "Cultura i valors ètics" per a 3r i 4t d'ESO, s'assenyalen els conceptes clau (CC.) més adients en negreta. Temporalització: un parell de sessions on s'ha d'explicar la distinció entre *fet* i *valor* en tot moment.

Dimensió personal

Competència 1: CC. **1**, 2, 3, 4, 5, **6**

Competència 3: CC. 12, 13, **14**, 15

Competència 4: CC. **16**, 19, 20

Dimensió interpersonal

Competència 5: CC. **21**, 22, 23, **24**, 25

Dimensió socio-cultural

Competència 7: CC. 31

Competència 9: CC. **36**, 38, 40, 41
Competència 10: CC. **42, 43**,